

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЪ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ
в-къ „Добруджа“
ул. Витошка, Коопер.
домъ № 3, III етажъ
стая № 35.
Годишно абонаментъ:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.
Обявления
по споразумение
Брой 2 лв.

Редакторъ: М. Бончевъ

Присъждана на Устава

Организиранитъ добруджанци иматъ единъ Уставъ. Плъненъ или не, напредничавъ или назадничавъ, това не сж въпроси на тази бележка.

Уставътъ изразява волята на организиранитъ добруджанци и възгледъ отъ тази воля не може да има друга воля.

И дързостно нарушаватъ Устава ония, които взиматъ стремежъ да наложатъ въ живота на организиранитъ добруджанци формации, които не сж учредени съ Устава, следователно, които сж противоставени и, като такива, забранени.

Уставътъ не предвижда съществуването на младежки добруджански съюзъ. И ако такъвъ, искатъ да кажатъ някои, че съществува, таково едно съществуване не е позволено отъ Устава.

Юридически и рационалистически това е върно и ония, които взематъ на себе си дързостта да твърдятъ противното, не могатъ да изхождатъ отъ чисти подбуждения и пориви. Тяхното твърдение може да се определи като тенденциозно, заинтересувано и носящо подкладката на съмнителни концепции. Тяхното твърдение, съпоставено съ постановленията на Устава, се разбива на прахъ и пухъ. Уставнитъ постановления разтварятъ широко поле за деятелност на младежитъ въ границитъ на тяхнитъ групи къмъ дружествата и такава една деятелност, колкото е по-упорита, толкова е повече похвална, толкова е повече достойна за насърчение и толкова по-бърже, тя води къмъ осъществяването на идеята за единъ младежки добруджански съюзъ.

А тази идея си извоюва все повече и повече популярност и е нужна само още малко уставна борба отъ страна на младежитъ, за да се превърне идеята въ едно повеление въ сърцата на болшинството. Защо това не се разбере? Защо няколко младежи сж запретнали ръкави и угвватъ мишици за рушението на това оформяващо се повеление?

Вземаме искреността да изразимъ общото желание: Претендентитъ за младежкия добруджански тронъ да слъзатъ до нивото на уставнитъ повеления, и да сведатъ деятелността си до хармония съ тия повеления, за да не се потвърди за лишени пътъ оформеното подозрение, че тяхната акция не се обуславя дори отъ младежка разглезеност или отъ щеславно увълчение, а отъ една прозорлива тенденциозност и отъ

Първата преграда противъ насилието

При разглеждането на унгаро-ромънския споръ за имотитъ на унгарскитъ по-данци въ Трансилвания, които имоти Ромъния отчужди и поиска да заплати както намъри за добре, въ последната сесия на Съвета на О. Н. станаха разисквания отъ огромна важностъ.

Две начала се вплетоха въ борбата при разрешаването на тоя споръ: суверенитетътъ на държавата и правото за съществуване на малцинствата и малкиятъ държави. Ромъния, чрезъ своя министъръ на външнитъ работи г. Титулеску, поддържаше, че тя, като „суверенна държава“, има право да разпореджа въ своитъ предѣли както нейнитъ интереси диктуватъ въ даденъ моментъ. Г-да Чембърлейнъ, Брианъ и Стреземанъ, безъ да отричатъ началото на суверенитета, намиратъ, че то не може да бжде абсолютно и че когато упражненето на това начало заплашва мира, трѣбва да бжде коригирано отъ началата на международното право.

— Не може, казва съръ Чембърлейнъ, — да се остави една възпалена рана върху тѣлото на Европа; не може при съществуването на „една сигурна опасностъ за мира на свѣта“, да не се взематъ мѣрки.

Г-нъ Брианъ изяснява тая мисль: — Малцинствата не трѣбва да страдатъ. Обществото на народитъ е изразъ на свободата, и никога тукъ, въ Женева, малкиятъ държави не ще бждатъ заставени да се подчинятъ на силата или на тиранията.

Най-сетне г. Стреземанъ заяви, че ако Съвета изостави унгаро-ромънския споръ безъ решение, тоя би билъ носително съ фалимента на О. Н. Г. Стреземанъ би могълъ да прибави: — А ако

О. Н. фалира, не се знае дали отстоявания отъ г. Титулеску „суверенитетътъ на Ромъния“ нѣма да изпита най-напредъ последици отъ слѣпото упорство.

Голѣмото значение на тоя двубой не е нито въ „поражението“ на Ромъния, нито въ „победата“ на Унгария, а въ факта, че проблемътъ за малцинствата се сложи за пръвъ път на конкретно решение.

Знае се, че съществува договоръ за защита на малцинствата, за изпълнението на който досега никой не се грижеше, освенъ, може би, съ платонически пожелания. Възползувани отъ това, довчерашнитъ малки държави, които сега се сѣмтатъ „голѣми“, следъ като се нагълтаха съ чужди земи до пресициане, поведоха една политика на денационализация съ срѣдиновѣковни мѣрки срещу чуждитъ малцинства; тѣ отидоха дори подалеч, като предложиха, чрезъ бразилския представител г. Мело Франко, О. Н. да санкционира денационализацията като законно право на господстващата държава. Сега на тоя циниченъ походъ се тури първата преграда, за да се разчисти пътя на процедурата за защита на малцинствата и малкиятъ държави.

Ние не си правимъ илюзии, че следъ онова, което стана въ Женева, малцинствата и малкиятъ държави днесъ-утре ще видятъ бѣлъ денъ. Но еднакво не можемъ и да не отдадемъ нужното значение на моралния натискъ, който общественото мнение въ различнитъ държави започна да упражнява върху международнитъ отношения, за да постави правото надъ насилието.

М. Бончевъ

Хуманитарии...

Въ Добричъ излиза едно достойно за съжаление вестниче — казватъ го „Поща“ — редакторитъ на което сж разни дедективи и шпиони. Тоя парцалъ, подъ заглавие „Високохуманенъ актъ“, съобщава, че окръжниятъ съдъ въ Добричъ призналъ правото на амнистия за нѣколцина българи, обвинени въ това, че презъ 1918 година посрещнали нахлуващитъ ромънски войници съ черна знамена и тѣй злорадствава поради това „нечувано великодушие“ на ромънската държава, че още малко — и ще се прѣсне откъмъ гърба!

Прахъ въ очитъ

Депутатитъ и сенаторитъ отъ Добричкия окръгъ били представили на министра на земледѣлието мемоаръ за изменение на глава VI отъ закона за нова Добруджа. Министърътъ билъ ужъ назначилъ специална комисия, която да проручи въпроса и да изработи законопроектъ. Въ комисията влизалъ и Ионъ Камарашеску, бившъ министъръ на вътрешнитъ работи. Тая комисия щѣла да започне работата си, шомъ се завърнѣлъ отъ Женева директорътъ на оземляването, Настя.

Страхуваме се, да не би директорътъ Настя да се завърне чакъ следъ нѣколко години, или пъкъ хичъ да не се завърне.

една съмнителна чужда заинтересованостъ.

Това е вече много ясно, нали?

Или самозванцитъ ще се подчинятъ на Устава, или Уставътъ ще ги подчини!

Sapienti sat!

А. Айдемирски

Какви преговори?

Отъ Брюкселъ още нѣма пълни съобщения за онова, което се върши въ конференцията на международния съюзъ на дружествата за Обществото на народитъ.

Букурещкиятъ в. „Универсулъ“, въ една дълга кореспонденция отъ Брюкселъ, говори повече за унгарскитъ и еврейскитъ малцинства. За насъ се отнася само следния пасажъ:

„Направи сжшо тѣй презъ ходно впечатление споразумението, постигнато чрезъ частни разговори, между ромънскитъ делегати Василе Стойка и Себастиенъ Шербеку и българскитъ делегати, върху положението на българскитъ малцинства въ Добруджа. Комисията взе бележка отъ положенитъ отъ ромънската делегация усилия, за да се изравнятъ съществуващитъ различия и покани делегатитъ на двѣтѣ страни да продължатъ започнатитъ преговори по пътя на взаимнитъ споразумения.“

Ще бждемъ въ положение да дадемъ допълнителни информации.

На думи едно, на дѣла друго

Знаменитиятъ ромънски професоръ Йорга отъ известно време чете лекции въ Парижката Сорбона. Единъ отъ редакторитъ на в. „Екселсиоръ“ му зададе единъ въпросъ за положението на народноститъ малцинства?

Професорътъ отговорилъ: „Народноститъ малцинства ли? Колко грѣшки се извършиха на тѣхенъ гърбъ! Отначало тѣ бѣха щастливи, че сж се отгървали отъ болшевиизма, бидейки подъ наша закрила. Обаче бѣха по такъвъ начинъ третирани, шото днесъ предявяватъ значителни искания. Унгаритъ, германцитъ, тия отъ Бесарабия, Добруджа, Буковина и Трансилвания се съединяватъ въ единъ блокъ на инороднитъ маси. Би трѣбвало още отъ началото да имъ се направятъ необходимитъ отсѣжници.“

Това го казва Йорга като професоръ. А като политикъ какво върши?

То не се знае...

Претендирайки да изразява мнението на изтъчената частъ отъ ромънския народъ, влашкиятъ в. „Политика“ пише следната статия подъ заглавие „Българи съ дебелъ вратъ“: „Не сме шовинисти. Не поддържаме, че нашиятъ народъ има изключително само добри качества, но съ съвсемъ чиста съвестъ, за съжаление, трѣбва да кажемъ, че нашиятъ съседъ отъ югъ, българитъ, не сж толкова надарени отъ Всевишния. Безспорно, тѣ сж трудолюбиви до изтощение, економисти съ малко прекалености, тѣ се биятъ добре, и то добре биятъ. Тѣ сж храбри въ война, а у тѣхъ въ къщи се биятъ между тѣхъ и се изтребуватъ съ голѣма патриотическа реалностъ. Но иматъ единъ недостатъкъ, липса имъ истинчеността. Еминеску (ромънския голѣмъ поетъ — лирикъ) каза за тѣхъ, че сж съ дебелъ вратъ. Искаль е да каже, че и умътъ и лицето имъ сж доста дебелки. Ето, че това се потвърждава: Празнува се въ София и въ други градове въ България 50 години отъ Санъ Стефанския миръ. Добра идея, българитъ знаятъ, че оттогава датира тѣхното освобождение отъ турското иго, но което не знаятъ, то е, че това освобождение се дължи и на ромънския доробанецъ, който воюва заедно съ руситъ при Плъвень. И защото българитъ не знаятъ, или иматъ нѣка память, нѣматъ нито капка учитливостъ спрямо насъ. Не само, че не споменаха въ това тържество, за данъка, даденъ отъ Ромъния за освобождението на България но бѣха просто нахални съ насъ. Така, въ Варна единъ ораторъ, като възхвалявалъ Санъ — Стефанския миръ, ималъ дързостта да твърди, че свободнитъ българи ще се борять за спечелване на загубенитъ провинции, между които и Добруджа — нашата ромънска Добруджа. Инцидентътъ предизвика учудването на всичкитъ други консули, които знаятъ дълга на цивилизацията. Насъ, обаче, не ни учудва. Ние, познавайки добре нашиятъ съседъ, не говоримъ дори съ тѣхъ за възпитание. Но имъ казваме отсечено относно Добруджа: Тамъ сме, тамъ ще останемъ.“

Що се касае до възпитанието, ние, българитъ, отсѣкваме на ромънитъ. Отъ тѣхъ по възпитани хора нѣма никде по свѣта! Всички знаятъ това! Знаятъ го сега и въ О. Н., дето влашкиятъ министъръ на външнитъ работи, Титулеску, едва ли не бѣ изгоненъ, защото се държа съобразно съ възпитанието си! Но що се касае до паметта — тамъ има претенцията да сме по-добре отъ ромънитъ. Ние, напримеръ, помнимъ, че дѣдитъ и бацитъ на днескашнитъ добре възпитани ромъни ни освободиха, заедно съ руситъ, отъ турцитъ, че се бѣха храбри и честно. Знаемъ още, че тѣ отказаха да получатъ Добруджа, давана имъ отъ Берлинския конгресъ, като високо заявяваха, че Добруджа е българска земя и че тѣ не сж се били за плячка и за заробване отново на единъ току-що освободенъ народъ. Помнимъ още, че тѣхнитъ синове не само се примириха съ положението на заграбителни, но после нападнаха България задъ гърба ѝ и ѝ отнеха още земя — южна Добруджа!

Изглежда, че именно изтъченитъ ромъни сж забравили всичко това и искатъ да имъ правимъ декларации на уважение и то въ деня, въ който най-много си спомняме за заробенитъ ни краища.

„Тамъ сме, тамъ ще останемъ!“

Цинцаритъ въ България

Споредъ сведенията, които И. Г. Гюламила, цинцаринъ, живущъ въ България, дава въ единъ ромънски вестникъ, броятъ на живущитъ въ България цинцари, главно въ Горна Джумая, Кюстендилъ, Самоковъ, Пещера и другадѣ, възлиза на около 4000 души. А броятъ на цинцаритъ овчари (каракчанитъ), възлиза на около 9000 души.

Въ Гор. Джумая цинцаритъ иматъ църква и училище!

Ромъния тръбва да отстъпни

За да се запознаят читателите с тѣй наречения оптански въпросъ на унгарците, останали въ ромънско робство, даваме следната статия на английския мѣрдавен вестникъ „Дейли Мейл“ подъ горното заглавие. Успѣхътъ на унгарците се дължи изключително на тѣхното *гранитно сцепление и упорито постоянство въ борбата срещу врага.*

Откакъ лордъ Ротърмиръ за пръвъ пътъ привлече общественото внимание върху фактите чрезъ своята статия отъ м. юний, опасността за мира, която възникна отъ ненадеждните гранични линии, начертани отъ Трианонския договоръ, стана предметъ на всеобщо внимание. Тя се обсъжда широко въ европейския печатъ, и О. Н. при своите бавни, бѣброви методи, постепенно започна да схваща настоятелността на проблемата, съ която то има да се справя. Фактите въ случая сж съвсемъ прости. По Трианонския миренъ договоръ, Ромъния получи единъ голѣмъ поаяз унгарска територия въ Трансилвания, населена изключително съ унгарско население. Тѣзи унгарци имаха право по договора да избиратъ дали да станатъ ромънски подданици или не. Голѣмото мнозинство предпочете да задържи унгарското си подданство. Вследствие на това тѣ бѣха систематически преследвани и притѣснявани отъ ромънската полиция, бѣха устроени изстѣпления срещу живота и имота имъ и между другитѣ насилия, земитѣ на тѣзи унгарски подданици бѣха конфискувани отъ ромънското правителство безъ друго обезщетение, освенъ една трета отъ стойността имъ, платена въ ромънски дългосрочни книжа. Срещу това специфично ограбване унгарците, жертва на ромънското потисничество, се решиха да търсятъ онова покровителство, което имъ е дадено отъ мирния договоръ. Договорътъ постановява, че анексиранитѣ малцинства иматъ правото да апелиратъ до международенъ арбитражъ срещу несправедливо отношение. Това право Ромъния имъ е отказвала упорито. Тя постоянно е нарушавала постановленията на договора,

предназначени да покровителствуватъ нейнитѣ унгарски жертви. Тѣ се отнесоха съ своя апелъ до О. Н. Но ако не бѣ куражътъ и настойчивостта на този великъ старецъ между европейскитѣ държавници, графъ Апопи, унгарският делегатъ въ О. Н., който е на 88 годишна възраст и може да преговаря съ еднаква енергия и блѣсъкъ на половинъ дузина езици, справедливитѣ искания на Унгария биха затънали въ блатата на боязливостта и отлаганията на О. Н. Сегашнитѣ Съветъ на О. Н., обаче, най-последно се реши да погледне фактите и да представи положението на Ромъния ясно предъ свѣта. Отхвърляйки всички увещания и позиви, Ромъния сега стои уединена между държавитѣ, като една тираническа държава, която съзнателно потиска чужденците, принудени противъ волята имъ да живеятъ въ нейнитѣ граници. О. Н. не може да се подчини на унижението да бжде подиграно по такъвъ начинъ. То вече е показало преголѣма отстѣпчивостъ. Ако Ромъния не се съгласи на умѣренитѣ поправки на своите деяния, предложени отъ сѣр Остенъ Чембърлейнъ и другитѣ видни делегати въ Женева, тя тръбва веднага да бжде поставена подъ финансовъ бойкотъ отъ О. Н. Никога европейска или американска финансова фирма съ чувство на почитеностъ и на отговорностъ не тръбва да отлуца ромънски заемъ, докато тази страна не прояви зачитане интереситѣ на европейския миръ, като обезщети ограбенитѣ унгарски землевладелци и поправи границата на Трансилвания тѣй, че да възвръне на Унгария компактна частъ отъ унгарското население, сега живущо на ромънска земя. Резултатитѣ отъ упорството на Ромъния въ нейния споръ съ Унгария сж представени отъ сѣр Остенъ Чембърлейнъ като „гнояща рана въ Европа и възможна опасностъ за мира на свѣта“. Сега той не тръбва да губи време, а да използва всички възможни сръдства, за да отстрани тази опасностъ веднѣжъ завинаги.

Единъ извикъ

Опозиционерътъ Помпиму Ионическу съобщилъ на министра на вътрешнитѣ работи, че добричкитѣ префектъ, Хенрихъ Войнеску извършилъ сума престѣпления: — каралъ насилна населението да записва капиталъ за Добричката банка, отворилъ борса за издаване паспорти на турското население, улеснилъ бѣгството на Ченко Йордановъ, протезиралъ комитетаджитѣ, купилъ отъ кмета на с. Орманъ една мака къщичка за 350,000 л. и после я запалилъ, за да не се констатира загарбането на паритѣ, заграбилъ 3000 хектара земя и я обработвалъ за своя смѣтка, докато цинцаритѣ седѣли безъ земя и пр. и пр.

Почтениятъ опозиционеръ още не е разбралъ, че за префекти въ Добруджа се изпращатъ анжакъ хора, които да могатъ повече блага да натрупатъ за смѣтка на мѣстното население.

Че какво е Добруджа за Ромъния?

Калифорния, въ която всѣки влашки голтакъ може да натрупа злато!

„Самоуправлението“ въ Добруджа

Четемъ въ ромънскитѣ вестници, че м-вото на вътрешнитѣ работи било наредило да се започне следствие за „възникналия конфликтъ между властта и общинскитѣ власти въ Добруджа“.

Понеже на много мѣста въ Добруджа болшинството отъ общинскитѣ съветници сж българи, цинцаритѣ и джандармерийскитѣ власти уредили противъ тѣхъ хайка. Не ги допускали да заседаватъ. Намѣсили се българи отъ Добричъ. Въ резултатъ била наредена въпросната анкета, която се проточила цѣла година.

И, разбира се, не се състояла. Какъ може българитѣ да взематъ участие въ управлението на общинитѣ си! Срещу такова едно посегателство на реда и демокрацията, като правовѣрни демократи, властитѣ решително се противопоставяли.

Ужътъ кара да мислимъ, а върването — да действваме.

Грандомания

Ромънитѣ претърпѣха едно тежко поражение въ Женева. Въ защитата на своитѣ груби материални интереси, тѣ, чрезъ своя делегатъ Титулеску, застъпиха стансвища, които сж въ цинично противоречие съ най-проститѣ юридически понятия. Държането на Титулеску предизвика гнѣва и възмущението на цѣлото О. Н. Дори спокойнитѣ иначе сръдца на Чембърлейнъ, Брианъ и Шреземанъ, зачукаха силно отъ възмущение и тия голѣми личности не се спрѣха да не сапунисатъ хубавичко очитѣ на Титулеску. Доколко ромънитѣ и следъ това оставатъ твърдоглави и заслепени, показва следното съобщение на в. „Лулта“, което твърде красноречиво изтъква ромънската грандомания:

Професорътъ отъ юридическия факултетъ Басилеску пише: О. Н. е неспособно да разреши международнитѣ спорове дори само на книга. Нѣщо повече. Неговиятъ престижъ и авторитетъ може да бжде потупкванъ, може да му се насяатъ обиди, безъ то да противодействува поне само за форма, както се случи по въпроса за унгарскитѣ картучници. Първиятъ отговоръ, който Ромъния тръбва да даде на последното решение на О. Н., е да се засилатъ усилията за вдигането на армията, прилагайки повече отъ всѣкога старата истина: „ако искашъ миръ, готви се за война“.

Не разбираме смисъла на самоинтелигентния проф. Басилеску, но ако той мисли да дигне ромънската армия на война срещу О. Н. по-добре е отсега да се възгечитса!

Кога Ромъния е спечелила нѣщо съ война? . . .

Дайте права на ромънитѣ!

Въ Атенеума „Тѣтъраши“ въ Букурещъ, нѣкой си Емануилъ Бикулаъ говори предъ многобройна публика за ромънитѣ, живущи въ България.

„Въ цѣла България, казалъ ораторътъ, живеятъ повече отъ 100,000 ромъни въ три различни блока: аромъни, ромъни заселени изъ селата покрай Дунава и тѣзи отъ тимошката долина. Тия ромъни сж дошли отъ Олтения. Преди 125 години цѣло едно олтенско село е минало една нощъ Дунава и сѣ е заселило въ тая долина. Защо? Живѣли сж въ мошията на единъ боеръ и сж били притѣснявани. Днесъ по тая долина има 50,00 ромъни въ 35 села. Тия села волятъ *назадничавъ животъ*, нѣматъ ромънски училища, *иматъ само черкви*. Били сж изолирани нарочно. Отъ ромънитѣ въ България само ромънитѣ македонци иматъ две училища, издържани, обаче, отъ ромънската държава. Ози, които би по-смѣлъ да изпрати дори и едно евангелие, печатано на ромънски езикъ, *влиза въ затвора*. Напоследъкъ се хвърли единъ духовенъ мостъ между насъ и тѣхъ чрезъ децата дошли отъ тамъ да учатъ въ нашитѣ училища“.

Не споримъ за броя на живущитѣ въ България ромъни. Може тѣ да сж и повече отъ 100 хиляди души. Обаче, не можемъ да не изтъкнемъ, че тѣ се радватъ на *абсолютна* свобода и никакви прѣчки не сръщатъ ни по черковнитѣ, ни по училищнитѣ си работи. И ако нѣматъ, да речемъ, училища, това фактъ се обяснява именно съ тѣхната *назадничавостъ*, съ каквато, прочее, се отличава цѣлиятъ ромънски народъ, съ изключение на интелгенцията му, която е много напредничава въ всѣко отношение!

За българскитѣ малцинства

Подъ това заглавие проф. Г. П. Геневъ помѣства статия въ в. „Зора“ (22 т. м.) отъ която заемаме:

„Отъ полученитѣ сведения се вижда, че въ Брюкселъ положението на българскитѣ малцинства въ Добруджа и Македония е било разгледано отъ комисията. Последната приела една резолюция за поставяне на македонския въпросъ на дневенъ редъ въ конгреса, който ще стане къмъ края на м. юний т. г. въ Хага. По добруджанския въпросъ се постигнало съгласие за съвмѣстно действие на българското и ромънско сдружение за Обществото на народитѣ въ полза на българското малцинство въ Добруджа, като ромънскитѣ делегати се задължили да настояятъ предъ своето правителство да зачита правата на малцинствата, съобразно съ договоритѣ.“

Сжщо така комисията по малцинствата приела предложението на английския делегатъ сѣръ Дикинсонъ, съ което се иска отъ Обществото на народитѣ да уреди анкетата, за да се установи начина, по който се прилагатъ въ всѣка страна договоритѣ за покровителствуване на малцинствата, както и измѣненията, които тръбва да се направятъ въ тия договори, за да се гарантиратъ по-пълно правата на малцинствата. Това предложение на сѣръ Дикинсонъ е било прието, въпрѣки силната опозиция на делегатитѣ отъ ония държави, които иматъ малцинства въ своитѣ граници, на първо мѣсто на нашитѣ съседни.

Решенията взети въ Брюкселъ неминуемо ще иматъ голѣмо значение за сждбата на малцинствата. Една международна анкета, върху положението на малцинства и начина, по който се прилагатъ разпорѣбитѣ на договора спрямо тѣхъ, ще може да установи въ много отношения истинското положение на потиснатитѣ населения и тѣхнитѣ действителни нужди. Подобна анкета ще бжде необходима най-вече на балканитѣ, където малцинствата сж поставени въ най-неблагоприятно положение, където тѣхнитѣ права не се зачитатъ ни най-малко.

Въпросътъ за малцинствата е подетъ отъ много страни. Настъпва едно общо съзнание, че безъ неговото справедливо разрешение немислимо е да се запази свѣтовниятъ миръ. Подетъ е въпросътъ за българскитѣ малцинства. Но по него ще можемъ да чакаме каквито и да било благоприятни резултати само, ако ние не оставяме да заглъхне подетата инициатива. Българското общество тръбва да обърне много сериозно внимание на тоя въпросъ.

За Добруджанския домъ въ Варна

Плановѣтъ на конкурса за бждещия Добруджанския домъ се прегледжатъ отъ назначената за целта комисия. Строителниятъ комитетъ въ скоро време ще разпрѣсне лотарийнитѣ билети, които възлизатъ на 700 хил. лв. Съ постѣпилитѣ въ касата сръдства и отъ постѣпленията, които се очакватъ — комитетътъ възнамерява да започне постройката на първия етажъ още това лѣто.

Подлистникъ

Salve, учителю!

Тогава Добруджа бѣше свободна. Широкиятъ Дунавъ тихо мнеше бръговетѣ на моя роденъ градъ и никога не съмъ чулъ отъ неговитѣ вълнички да вѣщаватъ зла прокоба на земята, която тирантъ е заграбилъ. Всѣки день азъ сѣдахъ на любимото си мѣсто край бръга, сменяхъ учебничката си фуражка, полѣгвахъ подъ върбичкитѣ, насичахъ погледа си на просторната водна ширъ и после разгръщахъ учебничка по история.

Нашиятъ преподавателъ Хараламби Стефановъ влизаше въ училищната стая винаги тайствено. Ние, палавнитѣ хлапаци, ставахме на крака и после сѣдахме на чиниоветѣ си съ разтуптени сръдца.

Нашиятъ учителъ искаше отъ насъ да знаемъ историята. И ние упорито пълнѣхме главитѣ си съ нейнитѣ полезни знания, не вече отъ страхъ къмъ двойкитѣ,

които Хараламби Стефановъ рѣдко пишеше въ червеното си тефтерче, но защото тя за насъ бѣше станала една отъ най-интереснитѣ дисциплини, благодарение особенния методъ, по който Стефановъ я преподаваше.

Звучатъ ми въ ушитѣ и до днесъ неговитѣ максими: — Народъ, който не познава историята си, не може да запази мѣсто на земята. Народъ, който забравя миналото си, никога не ще има самостоятелно бждеще.

Колко много години оттогава! Ние, ученицитѣ на Стефанова, поели стръмнитѣ друмица на неволята въ живота, се чувствуваме много остарѣли, като че ли.

А гледаме го него, нашиятъ учителъ, днесъ вече почти съ бѣли коси но като че ли по-младѣ отъ насъ! Той пакъ е сръдъ насъ и не само като учителъ, но

и като водачъ. И както тогава имахме нужда отъ него, така и днесъ не можемъ безъ него. Защото той е живиятъ примѣръ какъ се минава отъ дуимъ къмъ дѣла. Историята не е схоластика, тя е творчески импулсъ. Чрезъ нея сегашното твори онова, което подсказва миналото.

Вижте нашия учителъ! Тридесетъ и петъ години той е пилѣлъ просвѣта, будилъ душичѣ и разпалвалъ гърдитѣ, а днесъ пакъ е сръдъ насъ, за да ни бжде учителъ не вече за мъртвата история, а за живото дѣло. Тридесетъ и петъ години е коренилъ бурени, за да ни изведе къмъ златната нива на нашето общо дѣло.

Оскърбени сж нашитѣ сръдца, драгий учителю! Огорчени сж душичѣ ни отъ несправедливостта въ живота, драгий Хараламби Стефановъ! Но какъ бие въ насъ надеждата, която си ни насадили, че ония, които помиятъ историята, които се поучаватъ отъ нея, побеждаватъ всичко! И ние върваме, заявяваме ти това, че ще сме годни да направимъ всичко, за да

корегираме историческата неправда, която връхлетѣ на земята, въ която и твоитѣ кракъ свободно и гордо стѣпваше.

Днесъ е твоитѣ празникъ! Какво можемъ, ние, твоитѣ ученици да ти поднесемъ въ знакъ на приветствие и благодарностъ? Какво, когато всичко — и сръдцето, и душата, и помисленията ни сж тамъ, около нашето заробенно огнище? Тамъ, дето ти ги закрепи и остави на стражъ? Тукъ ние можемъ да ти поднесемъ само нашата преданостъ. смирена любовъ и едно сръдечно обещание, че когато се завърнемъ тамъ, заедно съ тебе, ще ти дадемъ всичко друго.

Бжди поздравенъ отъ всички твои ученици, драгий Хараламби Стефановъ и крепни, за да дочакаме взаимно деня, когато твоята история ще запише радостната страница за нашата Добруджа, която въ твоего лице вижда единъ отъ най-вѣрнитѣ си синове!

Синтъ Кубратовъ

Пробуда

(Писмо от с. Голѣма Ада, Кеманларско).

Както навсякжде въ страната, голѣмиятъ български празникъ — освобождението на България — се отпразнува и въ нашето село съ подходяща тържественост.

Цѣлата добруджанска емиграция, заедно съ другитѣ културно-просвѣтни дружества отъ селото, взе живо участие въ празнуването. Председателътъ на д-во „Добруджа“ произнесе хубава речъ.

За радост на добруджанци, трѣбва да съобщимъ, че с. Голѣма-Ада доби другъ видъ, откакъ сж се заселили въ него бѣжанци — добруджанци. Затвореното и глухо доскоро село се посъзвзе, отвори се и почна да лѣха другъ животъ отъ него. Особено българското население доби другъ обликъ, интересътъ му къмъ по-интензивенъ животъ порастна. Никога досега, напримѣръ, Освобождението на България не се е празнувало, може би затова, че голѣма часть отъ населението е турско.

Тукъ трѣбва да забележимъ, че общинската властъ, представлявана предимно отъ турци, не взе участие въ празненството, за което добруджанци съжеляватъ. Тѣ мислятъ, че инороднитѣ малцинства въ България, които се радватъ на широки права и свободи, и задълженията на които не сж нито съ едно повече, отколкото сж тия на българитѣ, трѣбва да сподѣлятъ и тѣхнитѣ радости.

Турцитѣ въ България трѣбва да знаятъ, че тѣхнитѣ инородци въ Добруджа намиратъ братска опора въ българитѣ, дето и единитѣ и другитѣ еднакво страдатъ отъ влашкото потисничество.

Ето защо, въ името на тия общи страдания, тукъ на добруджанци не трѣбва да се гледа като на неприятели отъ страна на управницитѣ въ турскитѣ общини.

Бѣжанецъ

Горещи тухли

Ромънскитѣ вестници не харесватъ това, което става въ конференцията на Сдруженията за Обществото на народитѣ, която заседава сега въ Брюкселъ (Белгия) и въ първата точка отъ дневния редъ на която фигурира въпросътъ за положението на малцинствата въ Ромъния.

Въ тази конференция ромънитѣ сж поставени на тѣсно. Тѣ трѣбва да додѣт сѣтка за много работи и, разбира се, никакъ не се чувствуватъ добре!

Навърно ромънскиятъ делегатъ Шербеску ще се завърне отъ Брюкселъ съ сжщото настроение, съ което се завърна Титулеску отъ Женева.

Срѣдъ добруджанската младежъ

Бургазъ. — Младѣжката група при д-во „Добруджа“ презъ сезона даде нѣколко отлично посетени забави. Групата има редовно избрано настоятелство, което въ съгласие съ д-во „Добруджа“ работи интензивно за дѣлото.

Варна. — На 18 февруарий младежката група при д-вото даде отлично посетена вечеринка. Всѣка сжбота имае другарски срещи съ реферати и литературно-музикална часть, които се посещаватъ много добре.

Заслужава особена похвала борческия отрядъ при групата, който брое вече 16 дисциплинирани и самоотвержени младежи. Именува се „Млада Добруджа“.

Групата спомогна на добруджанското колоездачно д-во „Соколя“ да изнесе съ успѣхъ 3 вечеринки презъ сезона, всѣкога е въ услуга на д-во „Добруджа“ и на Строителния комитетъ при дружеството.

Театралната секция при групата готви усилено представянето на драмата „Хъшоветъ“ отъ Ив. Вазовъ. Първиятъ ѝ дебютъ бѣ извършено сполучливъ.

И хорътъ при д-во „Добруджа“, съставенъ изключително отъ членове на групата, крепне и всѣки пѣтъ изненадва емиграцията съ хубавитѣ си чисто добруджански номера.

Още единъ нещастникъ

Гора безъ криви дървета нѣма, казва една пословица. Гърбавия гробътъ го изправя, казва друга.

Преди години единъ добруджанецъ премина на ромънска служба и причини толкова злини на българското население въ Добруджа, че вко гробоветъ на неговитѣ жертви се наредятъ единъ върху другъ, ще стигнатъ небето. Този ренегатъ се казва Рашеновъ.

Другъ единъ подлецъ, по-малко известенъ досега, но по вулгаренъ и престъпенъ, е далъ тѣлото си и душата си въ служба на влашката кауза въ Добруджа и вече злокобното му дѣло взе да дава резултати. Той се казва *Иванъ Тилевъ*, единъ ненормаленъ типъ, на който преди две-три години група възмутени младежи въ Варна се помъчили да му събератъ ума въ главата чрезъ разни гимнастически упражнения върху нея, обаче, като че тѣ, повече му разпилѣли тогава ума!

Този Иванъ Тилевъ, понастоящемъ отъ ромънитѣ като тѣхенъ агентъ — провокаторъ въ Добричъ, е единъ закръгленъ невежа, който до такава степенъ е неграмотенъ, че до като си подпише името, се изпочува отъ затруднение. Сега прекръстенъ подъ името Димитриу, ромънитѣ го направили директоръ на в. „Курултулъ Ностру“, излизащъ въ Добричъ. Този типъ, който е по-малко грамотенъ отъ последния влашки чобанъ, станалъ директоръ на вестникъ! Какъ ви се струва тази работа? Не е ли той само едно подставено лице, задъ което да се криятъ най-вѣрнитѣ душмани на българщината — цинцарскитѣ методи и тия на други изеднически неотговорни организации?

Ние не се чудимъ на ума на Тилевъ. Тази муха не можеше иначе да посѣпн. Чудимъ се, обаче, на ония ромъни, които сж тръгнали следъ тази муха. Нима не знаятъ докъде ще стигнатъ? Да имъ е честитъ! Тилевъ е сжщиятъ който бѣше взелъ сума полици отъ неши бѣжанци въ варненко, за да ги оземли.

Дори и приютена въ сигуранцата, душата на тоя радоотстъпникъ нѣма да бжде спокойна. Дето и да мръдне, възмутената съвестъ на добруджанския българинъ ще го следи.

Плюйте и заминете.

Стр.

Когато тѣхъ настѣпять, пицятъ!

Нѣщо интересно пише Универсулъ. «Въ Брюкселската конференция се постави отъ английския делегатъ въпроса за необходимостта отъ една анкета, за да се констатира начина, по който държавитѣ прилагатъ договоритѣ за малцинствата и измѣненията, които трѣбва да се въведатъ въ тѣзи договори въ полза на миноритарното население. Английскиятъ делегатъ е безспорно между партизанитѣ на схващанията за ревизиране на лордъ Ротърмъръ. Опитътъ отъ Брюкселъ е безполезенъ, защото ще срещне упорството на всички голѣми и малки съюзници. Около непожтнатото запазване на договоритѣ има една стража, презъ която никой не може да мине. Одно измѣнение на договоритѣ за малцинствата би значило измѣнения на всички други договори, нѣщо, което не може да приеме нито Франция, нито Италия, нито Англия, а и никой отъ съюзницитѣ. Затова решението на комисията въ Брюкселъ ще остане винаги на мъртва точка».

Не щатъ, значи, нашитѣ приятели ромъни да се мѣси никой въ обноснитѣ имъ спрямо малцинствата, па ако ще и тия обноски да сж най-осъдителни!

„Печално, много печално но фактъ!“

Горнитѣ редове заемаме отъ в-къ „Куриеръ“. Нѣкакъвъ селянинъ пратилъ дописка въ редакцията за просвѣтителната мисия на учителя и свещеника въ село. Оплаква се приятелътъ, че „скалата, голѣмата скала отдавна е виснала надъ пропастьта, но нѣма лостъ да я поклати“. Единъ новъ духъ душеть патриархалнитѣ традиции. „Развалата се е вгнѣздила“ и всѣки денъ е „провала и падение“. Власитѣ, като културтрегери, открили въ селото „Salon de dans“. И безъ какъвто и да е контролъ младежката пирувала въ луди оргни“. Дотамъ значи стигнахме! Въ дописката не се казва кое е това блажено село. Сигурно, обаче, то не е единствено. И това, ако не е културтрегерство, здраве му кажн!

Приватъ си устата

Списанието „Граюль Ромънскъ“ подъ заглавие „Букурешкиятъ университетъ — български университетъ въ Ромъния“, пише между другото: „Букурешкиятъ университетъ е истински български университетъ. Между другитѣ малцинства — украинци, саси, унгарци, начело стоятъ българитѣ. За учебната 1925-26 година сж били 233, разпредѣлени по разнитѣ факултети. Ако това число расте и се организира, което смѣтаме за възможно и вѣроятно, тогата ще се наложи и въпросътъ за една катедра по български езикъ и литература. Това нѣма да бжде нѣщо много ново. При курсоветѣ и семинара по старо-славянски езикъ всѣка година нѣколко асистенти предаватъ новитѣ славянски езици, отъ които българскиятъ не е липсвалъ досега.“ Връзкитѣ между насъ и българитѣ и сжжителството ни днесъ съ едно малцинство отъ 300,000 българци, може да измѣни едно гледище, недостатъчно въ неговата предишна форма. Въ замѣна на това въ Софийския университетъ и дума не става за подобно нѣщо.

Обръщаме внимание само върху признанието за броя на българитѣ като малцинство въ Ромъния. На друго мѣсто въ този брой ще се прочете, че ромънитѣ въ България сж 100 хиляди, по ромънски източникъ.

Като се има предвидъ, че числото на българитѣ въ Ромъния е понижено на половина най-малко, а числото на ромънитѣ въ България, е повишено два пѣти най-малко, истината лесно се изчислява въ тази задача!

Чакатъ се резултатитѣ

Шефовецъ на всички държавни административни и обществени служби въ Добричкия окръгъ сж ходили въ центроветѣ на околинитѣ, за да изслушатъ оплакванията на населението. По-голѣмата часть отъ тия оплаквания били насочени противъ жандармерийскитѣ органи и агрономитѣ, а по-рѣдко срещу бирницитѣ и учителитѣ. Направило впечатление довърчивостта, съ която населението изказва своитѣ болки. Префектътъ и съответнитѣ началници на служби си взели бележка отъ тѣзи оплаквания и обещали да взематъ най-енергични мѣрки. Доколкото било известно, тия конференции се препоръчвали отъ министерството на вътрешнитѣ работи.

Щомъ е българинъ

Ромънскиятъ адвокатъ М. Кручяну, единъ отъ защитницитѣ на бившия депутатъ въ ромънския парламентъ Борисъ Стефановъ, чието дѣло наскоро се гледа въ Букурещъ и сжщиятъ бѣ осъденъ на тежъкъ затворъ, пише до в-къ „Диминяца“: „Въ качеството си на защитникъ на Б. Стефановъ и Б. Захаряну отъ правихъ отъ страна на семейството на първия едно оплакване до Дирекцията на военното правосъдие. Въ това оплакване излагамъ, че отъ единъ месецъ насамъ бившиятъ депутатъ е държанъ въ карцеръ, безъ одеяло, а дори и безъ храна, само съ едно парче хлѣбъ на денъ. Оплакването бѣ оставено безъ резултатъ.“

Обща поквара

За да не се помисли, че съчиняваме, даваме позорния фактъ така, както го намираме въ ромънския в. „Дрептата“: „Съобщава ни се позорния фактъ, характеренъ за манталитета на либералитѣ. Депутатътъ отъ Калиакра (Добричъ) Еремия се е настанилъ като собственикъ на единъ държавенъ чифликъ въ калиакренския окръгъ, който до тогава е билъ даденъ подъ наемъ на г. г. Скрибанъ и Бойчо Узуновъ. За извършването на това Еремия е ималъ съдействието на жандармитѣ, които сж му доставили и семе отъ жителитѣ, както и нуждитѣ хора за разораването и засѣването на на 60 хектара.

Щомъ като единъ народенъ представител може да си работи чифликъ чрезъ ангария, какво остава за простосмъртнитѣ власи...

Новини отъ Добруджа

— Българското общество въ Каварна е приготвило пиесата „Кенитба“ отъ Гоголь, която била изнесена съ голѣми успѣхъ.

— Голѣмитѣ студове, споредъ в-къ „Куриеръ“, пакъ сж попрѣчили на сепдбата и на пролѣтнитѣ посевы въ Южна Добруджа.

— Българското общество въ Добричъ на 24 февруарий е изнесло съ успѣхъ драмата „Високиятъ смѣхъ“.

— Каварненскиятъ общински съветъ решилъ да построи по концесионенъ начинъ електрическа централа въ града. Най-изгодни условия билъ оферираалъ И. Неновъ.

— Въ в. „Куриеръ“ четемъ: Вчерѣ (17 мартъ) прелетѣха надъ Добруджа първитѣ предвестници на пролѣтта, шъркелитѣ.

— Популарнитѣ банки, земледѣйскитѣ катедри, особено земледѣйскитѣ камари — прави впечатление, че развиватъ една похвална ступанска дѣйностъ въ цѣла Добруджа.

Изъ живота на дружеството

Габрово На 17 того, въ салонъ на „Бѣла мечка“ имаше събрание просвѣтно — благотворителното дружество „Добруджа“. На събранитѣ бѣше четенъ рефератъ „Добруджа въ Ромъния“ отъ Георги Попстефановъ. Референтикътъ разгледа положението въ Добруджа още отъ онова далечно минало на Аспарухъ, преди 13 столѣтия, когато той е завоювалъ за пръвъ пѣтъ Добруджанскитѣ степи — до днесъ, анексирана вече отъ Ромъния и тежко пшшакща подъ нейния режимъ. Разглеждайки всички законоположения въ Добруджа следъ анексиата, съ които се цели прогонването на българското население, референтикътъ завърши, подчертавайки, че спасението на българщината въ Добруджа ще дойде не по пѣтя на клаузитѣ на мирнитѣ договори, гдето се предвиждатъ човѣшки права на малцинствата и „хуманнитѣ“ решения на О. Н., а по пѣтя на мирното, лоялно, добросъседско разбирателство между България и Ромъния.

Тѣлпитѣ почитатъ само силния. Презрението къмъ слабия, е законъ за тѣхъ.

Нова книга

Селската поземелна собственостъ въ Южна Добруджа, отъ Теодоръ Тошевъ, адвокатъ въ гр. Добричъ.

Въ тоя си трудъ г-нъ Т. Тошевъ изчерпателно разглежда въпроса за поземелната собственостъ въ Южна Добруджа, като изтъква явната несъстоятелностъ на всички законоположения, уреждащи тоя въпросъ още отъ анексирането на Добруджа, и главно — на закона отъ 22. IV. 1924 г. за организиране Нова Добруджа.

Съ сравнения и цитати отъ ромънската конституция и поменатия законъ е изтъкнато явното противоречие между тѣхъ, последствията отъ което тегли и сега още българскиятъ собственикъ въ Добруджа. Въ книгата сж изнесени мненията на мнозина ромънски общественици, социалози и юристи, които признаватъ фалита на тоя законъ и отъ юридическо, и отъ социално гледище, и отъ гледище на елементарна справедливостъ.

Тоя трудъ на г-нъ Тошева представлява интересъ не само за добруджанци, но за всички ония, които искатъ съ способитѣ на чистата юридическа наука да разбератъ оная жива неправда, която ромънитѣ нанесохъ на добруджанското население, като създадохъ грабителски закони, които позорятъ цѣлата цивилизация на Ромъния.

Препоръчваме най-горещо тази книга на всички добруджанци. Тази превѣждана книга е преведена на български и струва само 20 лв. Намира се въ всѣка добре уредена книжарница. Може да се достави и чрезъ редакцията, като се прибавятъ 2 л. повече.

Желаемъ да видимъ тази книга въ ржцетъ на всѣки добруджанецъ. Колкото и да ни е ясна неправдата, извършена съ нашитѣ земи въ Добруджа, отъ тази книга има какво още да научимъ и да ни стане още по-мила нашата добруджанска земя.

Едно хубиво събрание

Софийското д-во „Добруджа“ бѣ сви-
мало общо извънредно събрание на 18
т. м. съ дневен редъ: приемане остав-
ката на настоятелството и изборъ на ново
настоятелство.

Събранieto, както винаги — трѣбва
да признаемъ това — не бѣ добре по-
сетенo. Но затова пъкъ работата, която
извърши то по отношение освѣтляването
на нѣкои интересни въпроси, бѣше го-
ляма.

Председателстващиятъ съобщи, че
мотивитѣ за оставката на настоятелството
се заключаватъ въ факта, че двама отъ
членоветѣ на д-вото сж си подали оста-
вактѣ вследствие различни въ разби-
ранията и действителността на отбѣлни до-
бруджанци, членове на дружеството.

Г-нъ Ас. Господиновъ, като членъ
на д-вото и на Изпълнителния комитетъ,
шамира, че особено поведение на нѣ-
комъ софийски добруджанци представлява
сѣриозен интересъ, че същото трѣба да
добие едно по-ясно освѣтление. Той се
спире подробно на въпроса за младеж-
кото движение и за тѣх наречения „Мла-
дежки съюзъ“. Речта на г. Господиновъ
направи дълбоко впечатление и за мно-
зина отъ присѣдствающитѣ младежи, ув-
лѣчени въ кривъ пътъ, проблѣсна самата
истина.

Основен принципъ, заяви г. Господин-
овъ, въ живота на дадена организация
ѣ, че трѣба да има единство въ мисле-
нето и единство въ действието. Може да
има различие въ идентъ и убежденията,
но въ действителността трѣба да има единение.

Ние сме малко на брой, слаби сме,
нѣмаме сили и сръдства. Можемъ ли то-
гава да разединяваме дейността си, бива
ли мегданъ да дѣлимъ и да действуваме въ
разни посоки? Ние сме толкова слаби и
малки предъ огромната и велика задача,
която ни очаква, че е престъпление да
се действува разединяюще. А какви сж
фактитѣ? Има ли нужда отъ два вест-
ника? Отъ два календара? Всѣка сто-
инка за насъ е скъпа предъ дѣлото, а
вие, отъ „младежки“ съюзъ, които, укъ,
се борите за свободата на Добруджа, си
позволявате лукса да издавате вестникъ,
който провежда една тенденциозна поли-
тика, която не може да се схване само
отъ оня, който не е следилъ движението.

Нужно ли е да се доказва, че „До-
бруджанско знаме“ провежда именно
една такава политика и че „Младежкия
съюзъ“ съществува съвършено незаконно,
противоустано и въпрѣки Конгреснитѣ
решения?

Политиката на официалния нашъ съюзъ
съгласно конгреснитѣ решения, е такава
— да се дири съдействието и помощта
на О. на Н. И сега двама наши другари,
съ едно изложение на френски езикъ,
сж въ Брюкселъ на конференцията на
малцинствата, за да отстаиватъ нашата
кауза.

При това положение, може ли и трѣб-
ва ли да се търпи още една не случайно
погрѣшна политика, а една организирана
и системно провеждана противоположна
и противоконгресна политика? Щомъ же-
лаете, заповѣдайте, напуснете нашата ор-
ганизация, макаръ че това ще бжде твър-
де прискрѣбно.

Ако действително вие се въодуше-
вявате САМО отъ чиститѣ пориви на истин-
ското наше добруджанско движение —
заповѣдайте, влѣйте вашитѣ усилия за
обща работа, движете се и работете въ
рамкитѣ на устава и конгреснитѣ реше-
ния, не внесяйте разединение въ редоветѣ.
Противното на това ние нѣма да ви по-
зволнимъ, защото носимъ отговорностъ не
предъ нѣкакъвъ несъществующъ „Мла-
дежки съюзъ“, не толкова и предъ това
събрание, а предъ конгреса, който е на-
черталъ нашитѣ пѣтици; ние носимъ и
една още по-голяма отговорностъ —
историческа отговорностъ предъ утрешния
день.

На изказанитѣ отъ Ас. Господиновъ
възгледи се опита да се противопостави
Димитъръ Ганевъ.

Г-нъ Добри Симоновъ изнесе факти
за тенденциозността на Младежкия съюзъ
въ лицето на разпространителитѣ и
агентитѣ на неговия вънъ Добруджанско
знаме. „Нашиятъ съюзъ не е противъ
добруджанската младежъ, противъ младеж-
кото движение, а противъ „Младежкия
съюзъ“, който е противоположенъ.“ Въ
заключение той предложи, въ духа на
казаното отъ него, публиченъ диспутъ
на стороннитѣ на „Младежкия съюзъ“,
който сж прие отъ събранieto. Ив. Георги-
евъ каза, че изнесенитѣ отъ Д. Симоновъ

Прекалено

В-къ „Универсулъ“ отъ 17 т. м.
пише: „Въ България има много ро-
мъни. Даже, споредъ българскитѣ
статистики, тѣ сж около 80,000.
Положението на ромънитѣ въ Бъл-
гария е критично(?) Сѣтхната сждба
ше се занимава конференцията на
сдруженията за О. Н., която ще се
състои въ Брюкселъ. Относно цър-
квитѣ на това ромънско население
въ България, чрезъ официални раз-
поряддания се нареди да бждатъ
само три, въ които да може да се
служи на ромънски езикъ: въ София,
въ Горна-джумая и въ Бръгово (?)
първитѣ две сж поддържани отъ ро-
мънската държава. А има цѣли села
ромънски. Полека-лека всички ро-
мънски религиозни книги бѣха кон-
фискувани, а ромънскитѣ свещеници
ги замѣниха съ български. Ромъни-
тѣ се опитаха тукъ — тамъ да си
донесатъ отъ Букурещъ ромънски
религиозни книги. Обаче ония,
които ги донесоха, претърпѣха мно-
го неприятности и книгитѣ бѣха кон-
фискувани. Така че, българската
официална властъ не допусна цър-
ковната служба за ромънитѣ на
ромънски езикъ. Положението
на училищата е още по лошо.
Не съществува никакво учили-
ще и дори въ чисто ромънскитѣ
села въ България не се до-
пуска преподаването на ромънски
езикъ. Българската държава не се
съгласява да основе ромънски учи-
лища дори и въ градове, като Ви-
динъ или Бръгово(?), въ които ро-
мънското население е компактно.
Исканията на ромънското население
не стигатъ до правителството въ
София, а представителитѣ на мѣ-
стнитѣ власти ги спиратъ и взи-
матъ строги мѣрки противъ тия,
които сж ги подали. Презъ миналия
м. май нѣколко делегати ромъни
отъ Видинъ се готвѣли да отидатъ
въ София да искатъ отъ министра
на просвѣтата позволение да се ос-
нове едно ромънско училище въ
Видинъ. Ромънскитѣ делегати
не само че не бѣха допуснати да
заминатъ, но бѣха и арестуванъ
отъ полицията, откъдето избѣгаха
и минаха въ Ромъния. Много ро-
мънски родители отъ България за
да си обучатъ децата на ромънски
ги изпращатъ въ Ромъния. Срещу
тия родители българскитѣ власти и
„патриотични дружества“ водятъ
усилена кампания и ги преследватъ,
макаръ че нито родителитѣ, нито
децата не проявяватъ враждебностъ
спрямо българското отечество. Въ
България има само две основни учи-
лища и една гимназия въ София.
Тѣ сж поддържани отъ ромънската
държава. Тѣзи училища не могатъ
да се смѣтатъ като едно изпълне-
ние на Ньойския договоръ, който за-
дължава българската държава да
защита правата на етническитѣ мал-
цинства, следователно и на ромън-
ското население, което живѣе въ
компактни маси въ България. При
това положение, ромънскитѣ деле-
гати на конференцията на сдруже-
нията за О. Н. ще се стараятъ да
убедятъ българската делегация да
направи постъпки предъ българско-
то правителство, за да вземе то
мѣрки, ромънското население въ
България да се обучава и да служи
църковното богослужение на соб-
ствения си езикъ.“

Любезний „Универсулъ“ — я си
снемете кърпата отъ очитѣ и по-
гледнете въ Добруджа!

**Върху членоветѣ на една
група може да се действува
само като се повлиятъ
първо водителитѣ ѝ.**

поразителни факти били невѣрни и поиска
анкета.

Накрай, по предложение на г. Асень
Господиновъ, събранieto се отложи за
близко време, да когато да се положатъ
всички усилия да бжде то по-добре по-
сетенo и когато ще се произведе изборътъ.

Това събрание ще бжде насрочено въ
най-близко време. Всѣки добруджанецъ
живущъ въ София, трѣба да го посети.

Изъ хубавитѣ книги

Въ единъ обемистъ трудъ — „Българи
и ромъни въ историята на Дунавскитѣ
земи“, издаденъ като книга XXIII на го-
дишника на Софийския университетъ, г.
професоръ Пегъръ Мутафовичевъ съ неос-
порима вещина разглежда историческата
синтеза на ромънския професоръ Йорга
относно миналото на българитѣ и ромъ-
нитѣ въ Балканския полуостровъ и доказва
несъстоятелността и тенденциозността на
много отъ твърденията на ромънския про-
фесоръ.

Тоя академиченъ трудъ на г. Мутафовъ
представлява голѣма научна ценностъ и
мие ще дадемъ нѣкои откъслечи отъ нея.

„Има ли поне нѣщо вѣрно въ всичко
това, съ което Йорга залѣгва своитѣ чи-
татели досежно историята на северосточ-
нитѣ дунавски земи презъ дадената епоха
и характера и трайността на българското
господство въ тѣхъ?.

Историческитѣ известия и археологи-
ческитѣ паметници, колкото единитѣ и дру-
гитѣ да сж осъждани, даватъ най-добрия
отговоръ на тоя въпросъ. Истината е, че
българското господство въ земитѣ на днеш-
на Добруджа и Северозточна България
чрезъ цѣлата епоха отъ VII в., когато се
създаде старата държава, та до втората
половина на X. в., когато тя бива раз-
рушена, не само че не е било ефимерно,
но е било по-реално и трайно, отколкото
гдето и да било другаде. Добруджа не
само че не е била нѣкакъвъ „коридоръ“
за нашественицитѣ българи, които минали
и замислили презъ нея, но въ продълже-
ние на цѣли три вѣка остава сръдичето,
културно и Политическо, на тѣхната дър-
жава, чиято първа столица се е намирала
на сръдата между Варна и Силистра, при
южнитѣ окрайнини на сжщата Добруджа.

Основанието си, за да твърди, че бъл-
гаритѣ отначало не завладѣли нито единъ
отъ тамошнитѣ градове, Йорга черпи въ
това, че „хрониката“ (?) не споменувала
нищо по тоя въпросъ. Йорга пропуца,
обаче, да съобщи на читателитѣ си, че
сжко тѣхъ нѣкоя „хроника“ не споменувала
за построяване на „лагеритѣ при Плиска
и Преславъ“. Защо той приема, че тѣ сж
били построени и то именно отъ бълга-
ритѣ, щомъ като мълчанието на „хрони-
ката“ за едно или друго събитие означа-
вало, че то изобщо не е станало и не е
могло да стане?.

Както вече споменахме, старитѣ гра-
дове въ цѣлата тая областъ сж били пре-
взети и разрушени още при нашествието
на варваритѣ презъ V—VI в. Последни,
въ началото на VII в., изчезватъ Томи
(Кюстенджа) и Троеумъ Траяни (Адамъ
Клисес). Навѣрно въ 679 год. при наше-
ствието на българитѣ, ако не и преди това,
билъ разрушенъ и Марианополъ. Че той,
въпрѣки желанието на Йорга, е билъ пре-
взетъ отъ тѣхъ, се доказва отъ обстоя-
телството, гдето българскитѣ господари
използвали материалитѣ отъ неговитѣ
развалини за постройкитѣ въ първата си
столица Плиска. Все тогава билъ взетъ и
разрушенъ стариятъ градъ Одесось. За
сетенъ пътъ той се споменува при наста-
вяването на българитѣ въ тия мѣста, ко-
гато изпѣва и новото име, Варна, отна-
чало може би име на Девненската рѣка,
и едва по-късно датено на днешния градъ,
издигнатъ върху развалинитѣ на древната
грѣчка колония.

Йорга отрича всенизвестни нѣща, ко-
гато безъ всякаква резерва говори, че
българитѣ никаква култура не оставили
въ Добруджа, че на мѣстото на старитѣ
градове и съображенията, създадени презъ
древността, „нищо ново не изникнало“
и че „никакви следи нѣмзало тукъ отъ тая
етнична самобитностъ, която преустройва
една страна по свой образъ“.

Въ най-северния кътъ на Добруджа,
недалечъ отъ Дунава, при с. Николищель
до Исака сж запазени и днесъ следитѣ
на просторно землено укрепление, въ сръ-
дата на което ѣ построена втора окопна
крепостъ. Пространството, което обхваща
това колосално съоръжение, е 48'3 ка.
ккм. Че то не е било нѣкакъвъ времененъ
лагерь на снитници, а едно дълготрайно
укрепление, се вижда отъ техниката на
строежа: въ насипитѣ сж били употребя-
вани пластове отъ по-нѣколко реда тухли,
споени съ хоросанъ, а самата прѣстъ за
насила е била носена отъ длеко. К.
Шкорпилъ, който днесъ е най-добриятъ
познавачъ на археологията на Източна
България и на техниката на старобългар-
скитѣ строежи и който подробно е изуч-
валъ устройството и направата на Нику-
лицелския лагеръ, доказва, че неговитѣ
окопи иматъ сжщия профилъ и техника,

ХРОНИКА

На 14 т. м. е учредено ново
просвѣтно благотворително д-ство
„Добруджа“ въ с. Доленъ-Чифликъ,
Варненско. За председател на вре-
менното настоятелство е избранъ
г. Ст. Захариевъ, а секретаръ Ан-
гелъ Атанасовъ.

Пожелаваме добра дейностъ на
новото н-во за преуспѣване на на-
шето сжко дѣло.

Софийското благотворително
д-во „Добруджа“ умолява крайно
беднитѣ добруджански семейства,
живущи въ София, въ най-скоро
време да деклариратъ личното въ
д-вото своето семейно и материално
положение чрезъ заявление. Тѣзи
бедни семейства, които иматъ деца
до 15 години и се нуждаятъ отъ
помощъ, нека сжко се явятъ и про-
върятъ дали сж записани въ списъ-
ка за детскитѣ помощи, които от-
пуца Червения кръстъ.

Софийското д-во „Добруджа“
свиква редовнитѣ си членове на
извънредно събрание на 1 априль
1928 год. въ училището „Мария Луи-
за“, за да бжде избрано ново на-
стоятелство. Умоляватъ се нередов-
нитѣ членове въ най-скоро време
да се отчетатъ въ канцеларията на
дружеството.

Злободневка

Първо даждието! . . .

Всички се чудѣха защо до единъ бѣ-
жанцитѣ въ с. Юмруково бѣха организи-
рани, защо получаваха вестника, та даже
и неграмотнитѣ, които прочее, бѣха само
двама, защо тѣхното дружество получава-
ше похвали отъ върховната управа, съ
една речъ — защо така дружеството бѣше
въ всичко изправно и защо го числяха въ
първата редица на съюза.

Ние трѣба да кажемъ веднага, че
това се дължеше на неговия председателъ
знаменития бай Иванъ Ив. Ивановъ.

Да кажете, че бай Иванъ Ив. Ивановъ
бѣше нѣкой необикновенъ добруджанецъ
— не. Той си бѣше най-обикновенъ доб-
руджански селянинъ, но работата се състо-
ше въ това, че то ѝ по-малко приказваше,
а повече работѣше. Но въ какво мислите,
че работѣше той?

За да не логослите нѣщо лошо, ние
ще ви го кажемъ веднага.

Отива, да речемъ, бай Иванъ Ив. Ива-
новъ въ кафенето. Гледа, че нѣкой доб-
руджанецъ пие кафе.

— Я чакай, приятелю. За този ме-
сець не си си платилъ вносотетѣ, а пи-
ешъ кафе! Скоро вносотетѣ!

Предъ повелителния тонъ на бай Ив.
Ив. Ивановъ, сърбащиятъ кафето бръква
въ поаса си и плаща вноса.

Отива после бай Ив. Ив. Ивановъ въ
крѣчмата.

— Аха, ти пиешъ ракия, а? Преди да си
поржчалъ ракията, провери ли си книжка-
та, да видишь, дали си платилъ за месеца?

— Правъ си, г-нъ председателю! На
ти за месеца.

Дойде да речемъ кръщене. Отиде бай
Ив. Ив. Ивановъ, каже една дълга речъ,
па току извади единъ голѣмъ листъ.

— Я, тукъ, да запишете за Добруд-
жа по нѣщо. Сжщото на годѣжъ, сжщо-
то на сватба, па и на умирачка.

И затова дружеството има винаги па-
ри, редовно праща дѣто трѣба, па и за
това всички го хвалятъ.

А когато бѣжанцитѣ въ Юмруково
влизатъ въ крѣчма или кафене, най-първо
погледватъ членскитѣ си книжки. А ко-
гато ще отидатъ на кръщене, на годѣжъ,
сватба или умирачка, зематъ и по малко
пари за голѣмия листъ на бай Ив. Ив.
Ивановъ.

Казвамъ ви, че това не е лъжа. А бай
Ив. Ив. Ивановъ не иска да знае за сват-
битѣ. Той си я кара по своему.

— Който иска да сърба кафе, да пие
ракия или да си прави джумбушъ, първо
и първо трѣба да си плати даждието,
па после ако иска и плащията да яде!

Горанъ

които характеризиратъ старобългарскитѣ
окопни постройки въ Източна България,
на първо мѣсто тия при първата българ-
ска столица — Плиска.

Печатница С. М. Стайковъ — София